

XX a. 7-8 deš. okupuotoje Lietuvoje suaktyvėjęs neginkluotas antisovietinis pasipriešinimas ėmė kelti svarbius tautinius, religinius ir demokratinius klausimus. Atgimęs lietuviškasis rezistencinis judėjimas sukūrė prielaidas gimti vienai iš svarbiausių pagrindinių organizacijų – Lietuvos Laisvės Lygai (LLL).

Oficialiai įkurta 1978 m. birželio 14 d. kaip iniciatyvinė, nepartinė ir demokratiniiais principais veikianti organizacija. LLL deklaracija buvo paskelbta pagrindiniame leidinyje „Aušra“. Deklaracijoje išskirti pagrindiniai LLL tikslai ir uždaviniai – nepriklausomos Lietuvos atkūrimas, religinės, tautinės ir politinės sąmonės ugdymas ir Lietuvos laisvės klausimo kėlimas tarptautiniuose forumuose. LLL neturėjo aiškiai apibrėžtos organizacinės struktūros, jos nariu galėjo būti kiekvienas Lietuvos gyventojas, pritariantis LLL idėjoms ir tikslams.

Per visą Lygos gyvavimo laikotarpį idėjiniu lyderiu buvo rezistentas, politinis kalins Antanas Terleckas (1928–2023). Į organizaciją taip pat aktyviai įsitraukė kiti okupacinio režimo pasipriešinime pasižymėję bendražygiai Vytautas Bogušis, Kęstutis Jokubynas, Julius Sasnauskas Romualdas Juozas Ragaišis, Jonas Volungevičius, Algirdas Statkevičius, Vladas Šakalys, Jonas Pratusėvičius, Andrius Tučkus, Gintautas Terleckas, Kęstutis Subačius, Leonas Laurinskas ir kiti.

Svarbiausi su LLL susiję leidiniai – organizacijos ištakas menantis 1976–1977 m. leistas tautinės pakraipos pagrindinio leidinys „Laisvės šauklys“ (išėjo 5 numeriai) ir 1979–1981 m. leistas pagrindinio leidinys „Vytis“ (išėjo 6 numeriai, 7-as numeris pateko į KGB rankas).

LLL pasižymėjo oficialiais kreipimais į Sovietų Sąjungos vyriausybę, taip pat ir tarptautines organizacijas siekiu atkreipti dėmesį į okupuotos Lietuvos statusą. Ryškiausias ir pasaulinį dėmesį atkreipęs dokumentas buvo 1979 m. rugpjūčio 23 d. „45 pabaltijiečių memorandumas“, kurį bendrai pasirašė žymiausi lietuvių, latvių, estų ir rusų disidentai. Dokumentu siekta atkreipti dėmesį ir panaikinti Molotovo-Ribentropo pakto padarinius, išvesti Sovietų Sąjungos okupacinę kariuomenę iš Baltijos šalių. Šiuo dokumentu LLL ypatingai atkreipė KGB dėmesį, tai lėmė Antano Terlecko, Juliaus Sasnausko ir Algirdo Statkevičiaus suėmimus. Praradus vienus iš idėjinių lyderių, organizacijos veikla kuriam laikui sustojo.

Lietuvoje ir visoje Sovietų Sąjungoje prasidėjęs Atgimimo laikotarpis, lėmė ir atsinaujinusią LLL veiklą. Stiprėjant tautiniam atgimimui, po dešimtmečio nelegalios veiklos, LLL 1988 m. liepos 3 d. pareiškė išeinanti iš pagrindžio, paskelbė savo programą ir sudarė Laikinąją

tarybą. Savo poziciją LLL dėstė 1988 m. lapkričio mėn. pradėtame leisti informaciniame biuletenyje „Lietuvos laisvės lyga“. Informaciją apie LLL veiklą taip pat nuolat transliuodavo Laisvosios Europos radijas, radijo stotis „Amerikos balsas“ ir kiti.

Nuo 1987 m. iki 1990 m. LLL surengė eilę mitingų, kuriuose buvo smerkiamas Molotovo-Ribentropo paktas, reikalaujama iš Lietuvos išvesti sovietinę okupacinę kariuomenę, atkurti Lietuvos nepriklausomybę. LLL organizuoti mitingai sulaukė didelio visuomenės palaikymo ir ilgainiui pritraukė daugiataukstantines minias.

1990 m. kovo 11 d. Aukščiausioji Taryba priėmė aktą „Dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo“. LLL kreipimesi į lietuvių tautą išreiškė paramą Aukščiausiosios Tarybos pastangoms atkurti realią Lietuvos valstybės nepriklausomybę ir pareiškė pasitikėjimą Aukščiausiosios Tarybos pirmininku prof. Vytautu Landsbergiu.

LLL įvairiomis formomis veikė iki 2003 metų, kada kaip savarankiška organizacija savo veiklą nutraukė.

Paroda skirta įamžinti prasmingą Lietuvos laisvės lygos darbą kovoje dėl Lietuvos valstybės nepriklausomybės.

Parodoje panaudota medžiaga iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos ypatingojo archyvo, Lietuvos Respublikos Seimo archyvo, privačių asmenų archyvų, Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių.

